

GOST AUTOR

Novi Zakon o reviziji: pogled iz ugla struke

Jasmina Macura, direktor UHY Eki Revizija, Beograd

Revizorska profesija je nakon raspada SFRJ i transformacije SDK ostala u vakuumu koji je potrajao skoro 15 godina i doprineo da se Srbija nađe skoro na samom začelju po razvijenosti profesije u Evropi. U poslednjih nekoliko godina, zahvaljujući naporima i energiji kolega iz drugih revizorskih društava, podršci relevantnih ministarstava, kao i revizorskih komora iz susedstva, revizorska profesija je konačno počela da se profiliše. Nažalost, vakuum od 15 godina, kao i sama činjenica da je revizija u periodu do raspada SFRJ bila specifičnog karaktera, nisu bili od velike pomoći prilikom ponovnog uspostavljanja profesije tj. donošenja zakona, i formiranja profesionalnog tela, Komore ovlašćenih revizora (KOR), njenih nadležnosti i organa. Ovim se ne umanjuje veliki doprinos kolega koji su se bavili revizijom u prethodnom periodu, bez čijih stručnih saveta bi ceo proces bio neuporedivo teži i sporiji, već se apostrofira činjenica da se moralo raditi brzo kako bi se ranije pomenuti vakuum popunio što pre.

Jasno je da je pomenuta brzina u radu izazvala određeni stepen konfuzije kako kod revizora, tako i u široj javnosti, počevši od pravnih lica koja su u obavezi da imaju izveštaje revizora o obavljenoj reviziji svojih godišnjih finansijskih izveštaja, pa do korisnika tih izveštaja (banaka, poverilaca i drugih). Međutim, s vremenom su se nejasnoće otklanjale u hodu, uz podršku više ministarstava, tako da se nerazumevanje postepeno smanjivalo. Komora je poverene poslove vrlo brzo preuzela na sebe pa su u prvih pet godina administrirani ispiti za ovlašćene revizore, izdavanje licence, sprovedena je kontinuirana obuka i, najvažnije, kontrola kvaliteta rada ovlašćenih revizora. Napomenimo da su pregovori sa IFAC-om ušli u završnu fazu.

Novi Zakon o reviziji, čije se usvajanje očekuje u najskorije vreme, sadrži dve novine od izuzetne važnosti. Naime, iz ovog zakona izuzeta je računovodstvena profesija i napravljeno je značajno usaglašavanje sa merodavnom regulativom Evropske unije. Razlog zbog kog smatramo da je izuzimanje računovođa iz Zakona od koristi baziran je na dosadašnjim iskustvima sa profesionalnim organizacijama računovođa koje su uzrokovale nepotrebne konfuzije u stavovima o određenim pitanjima, kao i ingerencijama. S druge strane, novi Zakon na vrlo jasan način nalaže profesiji da sarađuje sa domaćim i inostranim

savezima računovođa, institutima odnosno revizorskim komorama, naročito u pogledu priznavanja položenih ispita, odnosno oslobađanju od njih kod Komore prilikom sticanja zvanja. Druga novina, svakako ne manje bitna, jeste formiranje Odbora za nadzor nad obavljanjem revizije (Odbor), koji će vršiti nadzor nad obavljanjem revizije, nad radom Komore i nad radom licenciranih ovlašćenih revizora, društava za reviziju i samostalnih revizora. Pored toga, Odbor će se baviti i pitanjima kontrole kvaliteta, kao i međunarodnom saradnjom sa nadležnim telima u oblasti nadzora. Uloga Odbora bi trebalo da bude višestruka, da doprinese višem kvalitetu rada revizorske profesije putem konkretnih sugestija i inicijativa, da podigne renome profesije i na indirektnan način smanji jaz u očekivanju privrednih subjekata kod kojih se obavlja revizija i samih revizorskih kuća koje još imaju probleme da približe profesiju široj javnosti. Svakako, Odbor neće otkloniti razliku u očekivanjima, već će to i dalje ostati jedna od uloga KOR-a i revizorskih društava, a radom Odbora šira javnost će dobiti dodatno uveravanje o kvalitetu i svrsishodnosti revizije.

Usvajanju konačnog nacrtu Zakona o reviziji prethodila je vrlo dinamična javna rasprava. Očigledno je da su glavni akteri, predstavnici Skupštine KOR-a i Ministarstva finansija, vodili vrlo konstruktivnu raspravu, koja je na kraju rezultirala kvalitetnim i relevantnim tekstom Zakona. Jasno je da profesija mora da nastavi da se razvija u skladu sa novim Zakonom i očekivanjima regulatora, kako u zemlji tako i u inostranstvu (4. i 8. direktivom EU). Možda bi vredelo pomenuti da su među glavnim temama bili uloga Komore i Ministarstva finansija u svetlu osnivanja Odbora za nadzor nad obavljanjem revizije.

Druga tema, možda još važnija za revizorska društva, bila je utvrđivanje obaveznosti revizije kod pravnih lica na osnovu ostvarenih poslovnih prihoda. Ovu temu propratili su raznovrsni komentari, u zavisnosti od toga o kome je konkretno reč. Ovde treba biti krajnje otvoren i društveno odgovoran. S jedne strane, sasvim je logično da privreda koja posluje u teškim uslovima obavljanje revizije smatra dodatnim, tj. nepotrebним troškom. Nažalost, ovih nedelja se sa više strana napada na profesiju u kontekstu da se revizorska društva bogate na teret onemoćale privrede. Revizori su svesni sadašnje pri-

vredne situacije i naknade za obavljanje svojih usluga unazad nekoliko godina prilagođavaju tržišnim uslovima. S druge strane, sve češće smo svedoci da određene banke i preduzeća, kako u zemlji tako i u inostranstvu, propadaju i povlače sa sobom ostala pravna i fizička lica. Pretrpljene štete su velike, a verovatnoća da će biti sanirane su minimalne. U tom svetlu, revizija mora biti pojačana i sveobuhvatnija kako bi se preventivno delovalo u postojećoj situaciji. Uzimajući u obzir da kvalitet finansijskog izveštavanja još nije na adekvatnom nivou, profesija ima i ulogu zaštitnika investitora, poverioca i ostalih subjekata.

Smatramo da ćemo novim Zakonom o reviziji dobiti prvi zakon koji će ekskluzivno uređivati ovu profesiju, biti usklađen sa regulativama EU i kreirati javni nadzor nad radom revizora kako bi se zaštitili javni interesi. Na Komori ovlašćenih revizora i revizorima pojedinačno ostaje cilj unapređivanja kvaliteta rada putem kontinuirane obuke, jačanja kontrole kvaliteta rada svojih članova, kao i popularizacije, tj. približavanja koristi revizorskog izveštaja krajnjim korisnicima i široj javnosti. Na kraju, nastavak saradnje sa susednim komorama i članstvo u IFAC-u dodatno će osnažiti i ubrzati razvoj revizorske profesije.